

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	30 ก.ย. 2555	42	15276	5

มรดกล้านนา

เข้าวัสสา

“เข้าวัสสา” คำว่า “วัสสา” สกัดตามภาษาบาลี ตรงกับภาษาไทยภาคกลางว่า “เข้าพรรษา” หมายถึงการที่พระสงฆ์อยู่ประจำที่ใดที่หนึ่งในช่วงฤดูฝน ซึ่งเมื่อถึงฤดูฝนแล้ว พระสงฆ์ต้องหยุดเดินทางไปในที่ต่าง ๆ และพักอาศัยอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง โดยไม่ไปค้างแรม ที่อื่นภายในระยะเวลาที่กำหนด ๓ เดือน คือตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ เหนือ ไปจนถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนเกียงเหนือ (แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึง วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ของไทยภาคกลาง)

การเข้าวัสสา หรือเข้าพรรษา หากกล่าวในเชิงประเพณีแล้ว ชาวล้านนามีวัตรปฏิบัติและกิจกรรมหลายอย่างที่แตกต่างจากชาวไทยภาคอื่น ๆ ซึ่งมีได้หมายเอาเฉพาะกิจของสงฆ์เท่านั้น หากแต่ชาวบ้านเองก็มีกิจอันเป็นส่วนของคฤหัสถ์เช่นกัน

ในส่วนของวันเข้าวัสสา พระสงฆ์จะเริ่มเข้าวัสสาในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ เหนือ ส่วนชาวบ้านจะถือเอาวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ เหนือ ซึ่งตรงกับวัน “อาสาฬหบูชา” เป็นวันเริ่มต้นและไปสิ้นสุดเอาวันเดียวกัน คือวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนเกียงเหนือ

กิจกรรมหลักของพระสงฆ์นั้น เป็นไปตามพระวินัยที่เคยปฏิบัติมา แต่กิจกรรมของชาวบ้านจะตั้งใจปฏิบัติกันเป็นกรณีพิเศษ เริ่มตั้งแต่วันแรก คือวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ เหนือ วันนี้ถือเป็นวัน “เข้าวัสสา” ชาวบ้านจะไปทำบุญแต่เช้าตรู่ เริ่มด้วยการ “ตานขันเข้า” คือ “ตานขันข้าว” หมายถึง การทำบุญให้ทานแด่พระสงฆ์ด้วยอาหารเป็นสำรับ ซึ่งส่วนใหญ่จะมุ่งหวังอุทิศส่วนกุศลข้ามภพข้ามภูมิไปหาเจ้าที่เจ้าทาง พระแม่นางธรณี หรือพญา อัครักษาบ้านเรือน ตลอดจน “ผีต่ายเก่าเฒ่าเมิน” คือดวงวิญญาณของญาติที่เสียชีวิตไปแล้ว อันมีบิดามารดา เป็นต้น

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	30 ก.ค. 2555	42	15276	5

เฉพาะอาหารที่จะจัดเป็นสำหรับ จะมีการจัดเตรียมเป็นพิเศษ กล่าวคือ อาหารนั้น
จะไม่เป็นอาหารที่บริโภคประจำวันตามปกติ แต่จะเป็นอาหารพิเศษ เช่น แกงฮังเล ห่อหมก

(ห่อหมก) ขนมหั้ว (ขนมหั้ว) ข้าวต้มมัด ผลไม้ในฤดูกลาง เป็นต้น
การจัดอาหารจัดจัดใส่ภาชนะ แล้ว
จัดวางในสำหรับที่มีสวดดอก (สวด
ดอกไม้ธูปเทียน) น้ำหยาด (น้ำ
สำหรับกรวดอุทิศ) น้ำดื่มและเทียน
พร้อมจุดอีก ๒ เล่ม

ด้านพิธีกรรมทานขันข้าว
ชาวบ้านจะจุดเทียนในสำหรับและยก

เข้าประเคนพระโดยบอกชื่อเจ้าภาพและวัตถุประสงค์ จากนั้นพระจะให้พรพร้อมกรวดน้ำ
เป็นภาษาล้านนาโวหารผสมด้วยบาลี โดยระบุชื่อเจ้าภาพและวัตถุประสงค์ของการ
ทำบุญ เสร็จแล้วจึงไปใส่บาตรร่วมกันในวิหารรอพระสงฆ์มาอนุโมทนาทานในตอนสาย

เสร็จจากทานขันข้าวที่วัด จะมีการ “ทานขันข้าวคนแก่” โดยนำสำหรับอาหารไป
มอบแด่ผู้เฒ่าผู้แก่ตามระแวกบ้าน นัยยะว่าเป็นกตัญญูตาทานที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ผู้เฒ่า
รับทานนั้นแล้วก็ให้พรเป็นสิริมงคล จนปายคล้อยจะพากันไปฟังพระธรรมเทศนาที่วัด แล้ว
ช่วยจัดสถานที่สำหรับเป็นที่นอนให้ผู้เฒ่าผู้แก่ที่จะอยู่บำเพ็ญศีลภาวนาต่อไป

กล่าวถึงกิจกรรมของคฤหัสถ์ในช่วงเข้าพรรษานั้น ดูจะเคร่งครัดทั้งการให้ทาน
การรักษาศีลและบำเพ็ญภาวนา ซึ่งการให้ทานนิยมทำบุญตักบาตรทุกเช้าของวันธรรมสวนะ
การรักษาศีลชาวบ้านจะรักษาศีลห้า ผู้เฒ่าชราานิยมถือศีลแปด ส่วนการบำเพ็ญภาวนาจะมี
การทำวัตรสวดมนต์ ทำสมาธิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ชราส่วนใหญ่นิยมไปนอนที่วัดเพื่อบำเพ็ญ

ธรรมในวันธรรมสวนะ นอก
จากนี้ยังมีการฟังธรรมเทศนา
ทุกวันพระช่วงกลางวันตลอด
พรรษาด้วย

บุญเข้าวัดสาเป็น
ผลานิสงส์อันยิ่งใหญ่ของชาว
ล้านนา ตลอดระยะเวลาแห่ง
ไตรมาสอันสำคัญนี้ จะไม่มี

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

00117

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2556/

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	310 ก.ค. 2555	42	15276	5

การประพุดินนอกทางแห่งคลองศิลปคล่องธรรม ไม่มิงงานเลี้ยงฉลอง ไม่มีการแต่งงาน ไม่มีการดื่มสุรา อุปกรณ์การทำมาหากินที่เป็นอันตรายต่อชีวิตสัตว์ถูกเก็บเข้าที่ หิ้งผีครูถูกปลงขึ้น ยกเครื่องสักการะลงมา ด้วยหวังว่าผีครู ผีปายก็จะบำเพ็ญศิลปภาวนาเช่นกัน

วันเข้าวัสสาเป็นวันเข้าสู่บรรพชาตามคติของพระพุทธศาสนา ชาวล้านนาอยู่เย็นเป็นสุข สังคมไร้ทุกข์ เพราะอาศัยโอกาสเวลานี้บำเพ็ญกุศลกรรมมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานนั่นเอง.

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(ภาพประกอบจากเว็บhttp://www.snr.ac.th/wita/story/thailand1_ranking.htm, http://culturelampang-chit130512.blogspot.com/2010/06/blog-post_9683.html, <http://space.postjung.com/930803-blog-67810.html>)